

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ВІННИЦЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія загальноосвітніх, суспільно-гуманітарних та інформаційних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи
ВСІ ВФКЕП ЗУНУ

Лілія ЗАБРОДИНА
«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

освітня програма –освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з підприємництво, торгівля та біржова діяльність

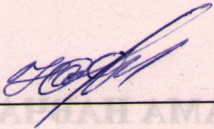
Форма навчання	Курс	Семестри	Лекції	Практичні	ІРС	Разом	СРС	Форма контролю
денна	II	III	-	90	-	90	-	залік

2022 - 2023 навчальний рік

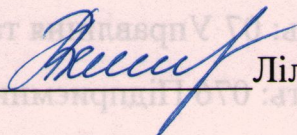
Робоча програма навчальної дисципліни «Основи правознавства» для студентів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, освітня програма – освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Розробник: Руслан ПРИЛИПКО, викладач циклової комісії загальноосвітніх, суспільно-гуманітарних та інформаційних дисциплін

Затверджено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх, суспільно-гуманітарних та інформаційних дисциплін протокол № 1 від «31 » серпня 2022 року

Голова циклової комісії Юлія СОРОКА

Схвалено методичною радою ВСП ВФКЕП ЗУНУ, протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова методичної ради ВСП ВФКЕП ЗУНУ Лілія ЗАБРОДІНА

Форма контролю	СРС	Резом	ІРС	Практичні	Лекції	Семестр	Курс	Форма вивчення
залик	-	90	-	90	-	III	II	денна

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS - 3	07 Управління та адміністрування	Нормативна дисципліна циклу загальної підготовки
Модулів: 3 (3-й семестр)	Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Рік підготовки
Змістових модулів: 1 (3-й семестр)		2-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр
		3-й
		Практичні 90 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	фаховий молодший бакалавр	Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		-
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю:
	Залік, 3-ий семестр	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи правознавства»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Головна мета - ознайомлення з законами та іншими нормативно-правовими актами, надбання навичок аналізувати і тлумачити норми права, користуватися чинним законодавством та спеціальною літературою з різних галузей права.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Вивчення правознавства спеціалістами різних категорій обумовлюється особливою роллю права в житті кожної окремої людини і суспільства.

Студенту необхідно, перш за все чітко усвідомити практичну важливість для себе, опанувати комплексом знань з основних правових понять і категорій, теоретичні напрацювання з питань державотворення та функціонування системи права, дії механізму правового регулювання, базові законодавчі положення за такими галузями права, як конституція, цивільне, сімейне, трудове, адміністративне, кримінальне, а також з основ судової системи та правоохоронної діяльності.

Засвоєння специфічної фахової термінології, певного правового мінімуму - неодмінна передумова майбутньої професійної діяльності фахівця в обставинах сучасного економічного життя.

Опанувавши дисципліну правознавство, студенти повинні **вміти** користуватися своїми правами та оптимально планувати свій режим дня, організувати свою роботу, побут і відпочинок; користуватися бібліотечними каталогами, спеціальною літературою, вести конспекти лекцій; оцінювати комплексність та фундаментальність знань та вмінь, які він здобуде як майбутній фахівець; визначати роль, перспективи та значимість своєї майбутньої професії.

Компетентності:

- ✓ критично ставитись до того чи іншого аспекту закону;

- ✓ уміти протистояти непевності та труднощам;
- ✓ займати позицію в дискусіях і виконувати свої власні думки;
- ✓ бачити важливість політичного й економічного оточення, в якому проходять навчання та робота;
- ✓ оцінювати соціальні звички, пов'язані зі здоров'ям, споживанням, а також із навколишнім середовищем.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні володіти такими загальнокультурними компетентностями (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, на які опирається вивчення даної дисципліни: Історія України, Всесвітня історія.

2.5. Програмні результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні досягти програмних результатів навчання (ПРН)

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

РН11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки студентів
Тема 1. Вступ до предмета «Правознавство»	
<p>Поняття, мета, завдання й структура курсу. Методичне забезпечення (програма, підручники, правові акти). Особливості роботи на уроках та підготовки до уроків вдома.</p>	<p>Студент: <i>дає загальну характеристику курсу, визначає його мету, завдання та структуру; пояснює, як працювати над матеріалом на заняттях та вдома, як користуватися підручником та правовими актами; висловлює власні очікування щодо вивчення курсу.</i></p>
Тема 2. Загальна характеристика держави та державної влади	
<p>Поняття і ознаки держави. Функції держави: поняття і види. Теорії виникнення держави. Поняття і види влади. Особливості державної влади. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.</p>	<p>Студент: <i>називає теорії виникнення держави; пояснює, що таке держава; називає її основні ознаки та функції; пояснює поняття «влада» та називає її види; описує ознаки державної влади; називає види органів державної влади та характеризує їх основні завдання.</i></p>
Тема 3. Державний лад	
<p>Поняття і загальна характеристика державного ладу. Види і загальна характеристика форм правління. Форми територіального устрою держави: поняття і види. Політичні режими: поняття і види.</p>	<p>Студент: <i>пояснює, що таке державний лад та називає його складники; дає визначення форми правління, територіального устрою, політичного режиму; характеризує їх види і підкріплює прикладами.</i></p>
Тема 4. Особа, суспільство, держава	
<p>Правовий статус особи. Поняття і загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Покоління прав людини. Громадянство: підстави набуття й припинення.</p>	<p>Студент: <i>характеризує сутність прав, свобод та обов'язків людини і громадянина; називає види та покоління прав людини; дає визначення правового статусу особи; пояснює, що таке громадянство та описує способи його набуття й припинення; пояснює, що таке правова й соціальна</i></p>

Поняття й ознаки правової та соціальної держави.	держава та <i>називає</i> їх ознаки; <i>висловлює власне судження</i> щодо прав людини як загальнолюдської цінності.
--	---

Тема 5. Поняття і загальна характеристика права

Поняття і ознаки права. Основоположні та загальні принципи права. Функції права. Джерела та форми права: поняття й види.	Студент: <i>характеризує</i> ознаки права; <i>пояснює</i> принципи права: основоположні (справедливості, рівності, свободи, гуманізму) та загальні (пропорційності, правової визначеності, розумності, добросовісності); <i>дає</i> визначення понять «функції права», «нормативні акти», «правовий прецедент», «правовий звичай», «нормативний договір»; <i>описує</i> джерела й форми права та <i>підкріплює прикладами</i> ; <i>висловлює власне ставлення</i> до права як особливого виду соціальних норм.
---	--

Тема 6. Поняття і структура системи права

Поняття системи права. Публічне і приватне право. Галузі права, правові інститути. Правові норми: ознаки, структура. Співвідношення правових норм і статей правових актів. Поняття законодавства. Систематизація правових актів: поняття і види.	Студент: <i>дає</i> визначення понять «система права», «правова норма», «законодавство», «систематизація правових актів»; <i>називає</i> елементи правової норми та <i>наводить приклади</i> ; види систематизації правових актів та <i>підкріплює прикладами</i> ; <i>пояснює</i> , що таке галузь права та правовий інститут; <i>демонструє приклади</i> галузей права України; <i>співвідносить</i> правову норму і статтю правового акта.
---	--

Тема 7. Правовідносини

Поняття і види правовідносин. Склад правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність осіб. Особливості правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб. Об'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Підстави виникнення, зміни і	Студент: <i>дає</i> визначення правовідносин, <i>називає</i> їх види та <i>підкріплює прикладами</i> ; <i>пояснює</i> поняття «склад правовідносин»; «зміст правовідносин», «суб'єкт правовідносин», «фізична особа», «юридична особа», «об'єкт правовідносин»; <i>визначає</i> , що таке юридичні факти, <i>називає</i> їхні види та <i>підкріплює прикладами</i> ; <i>пояснює</i> зміст правосуб'єктності осіб; <i>розкриває</i> особливості правосуб'єктності
--	--

припинення правовідносин.	фізичних і юридичних осіб.
---------------------------	----------------------------

Тема 8. Правопорушення

<p>Поняття правопорушення. Види правопорушень. Склад правопорушення.</p>	<p>Студент: <i>дає визначення правопорушення, називає їх види; характеризує ознаки правопорушення; наводить приклади правопорушень; розкриває зміст поняття «склад правопорушення», характеризує його елементи; застосовує знання з теми для аналізу правових ситуацій.</i></p>
--	--

Тема 9. Юридична відповідальність

<p>Поняття відповідальності. Поняття, ознаки й підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика. Обставини, що виключають протиправність діяння.</p>	<p>Студент: <i>пояснює, що таке відповідальність; дає визначення юридичної відповідальності, називає її ознаки і підстави; називає обставини, що виключають протиправність діяння та підкріплює прикладами; застосовує знання з теми для аналізу правових ситуацій.</i></p>
--	--

Тема 10. Конституційне право

<p>Загальна характеристика конституційного права. Особливості норм конституційного права. Ознаки та структура Конституції України. Характеристика державного ладу України.</p>	<p>Студент: <i>дає визначення конституційного права, називає його основні інститути й джерела; пояснює особливості норм конституційного права; визначає ознаки та структуру Конституції України; характеризує форму правління, територіального устрою та політичного режиму України.</i></p>
--	---

Тема 11. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина

<p>Міжнародні стандарти у галузі прав людини: поняття, акти, що їх закріплюють. Загальна характеристика прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Конституційні обов'язки громадян України. Гарантії та механізми</p>	<p>Студент: <i>пояснює, що таке міжнародні стандарти в галузі прав людини та називає їх; характеризує права, свободи та обов'язки людини і громадянина; підкріплює прикладами види прав та свобод людини і громадянина; визначає конституційні обов'язки громадян України;</i></p>
--	---

захисту прав і свобод людини: поняття і види.	<i>пояснює</i> гарантії та <i>визначає</i> механізми зах. прав та свобод людини і громадянина.
---	--

Тема 12. Особливості організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні

<p>Загальні засади організації державної влади в Україні.</p> <p>Референдум і вибори: поняття й види.</p> <p>Верховна Рада України.</p> <p>Президент України.</p> <p>Органи державної виконавчої влади України: Кабінет Міністрів, центральні та місцеві органи виконавчої влади.</p> <p>Судова система України.</p> <p>Правоохоронні органи України.</p> <p>Місьцеве самоврядування в Україні.</p>	<p>Студент:</p> <p><i>пояснює:</i> загальні засади організації державної влади, визначені Конституцією України; конституційний статус Верховної Ради України, її організаційну структуру та компетенцію; <i>визначає</i> місце Президента України в системі державних органів та <i>розкриває</i> зміст його повноважень;</p> <p><i>описує</i> статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів державної виконавчої влади; судову систему України;</p> <p><i>характеризує</i> референдум та вибори; місцеве самоврядування в Україні;</p> <p><i>називає</i> види та завдання правоохоронних органів.</p>
---	--

Тема 13. Адміністративне право

<p>Загальна характеристика адміністративного права.</p> <p>Публічне адміністрування.</p> <p>Державна служба.</p> <p>Поняття та склад адміністративного проступку.</p> <p>Адміністративні стягнення.</p> <p>Адміністративна відповідальність неповнолітніх.</p>	<p>Студент:</p> <p><i>дає</i> визначення адміністративного права та <i>називає</i> основні його основні інститути й джерела;</p> <p><i>пояснює</i> поняття «державна служба»;</p> <p><i>розкриває</i> особливості правового статусу суб'єктів адміністративного права; суть публічного адміністрування;</p> <p><i>визначає</i> адміністративний проступок та <i>розкриває</i> його склад;</p> <p><i>називає</i> основні права та обов'язки державних службовців, види адміністративних стягнень, особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.</p>
--	--

Тема 14. Кримінальне право

<p>Загальна характеристика кримінального права.</p> <p>Поняття злочину. Склад злочину. Види злочинів. Стадії вчинення злочину. Співучасть у злочині.</p> <p>Поняття і підстави</p>	<p>Студент:</p> <p><i>дає</i> визначення кримінального права та <i>називає</i> його джерела;</p> <p><i>пояснює</i>, що таке злочин; співучасть;</p> <p><i>описує</i> склад злочину;</p> <p><i>називає</i> обставини, що пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність</p>
--	--

<p>кримінальної відповідальності. Обставини, що пом'якшують та обтяжують кримінальну відповідальність.</p> <p>Види кримінальних покарань.</p> <p>Кримінальна відповідальність неповнолітніх.</p>	<p>та <i>підкріплює прикладами</i>; <i>називає</i> види злочинів, види співучасників у вчиненні злочину та <i>підкріплює прикладами</i>; <i>описує</i> стадії вчинення злочину; підстави кримінальної відповідальності, види кримінальних покарань; особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх; <i>застосовує</i> знання з теми для аналізу правових ситуацій.</p>
--	--

Тема 15. Цивільне право

<p>Загальна характеристика цивільного права.</p> <p>Особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб.</p> <p>Особисті немайнові та майнові права фізичної особи.</p> <p>Поняття й умови дійсності правочинів. Цивільні договори.</p> <p>Поняття спадкового права. Порядок спадкування.</p> <p>Підстави цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.</p> <p>Способи захисту цивільних прав.</p> <p>Поняття й значення строків позовної давності.</p>	<p>Студент: <i>дає</i> визначення цивільного права, права власності, спадкового права, правочину, заповіту; <i>називає</i> основні інститути та джерела цивільного права; види строків позовної давності та пояснює їхнє правове значення; види та умови дійсності правочинів; <i>пояснює</i> особливості цивільної правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб; <i>характеризує</i> особисті немайнові та майнові права фізичної особи; цивільні договори; особливості цивільно-правової відповідальності неповнолітніх, окремі види цивільних договорів, способи захисту цивільних прав; особливості спадкування за законом і заповітом; <i>застосовує</i> знання з теми для аналізу правових ситуацій.</p>
---	---

Тема 16. Сімейне право

<p>Загальна характеристика сімейного права. Поняття сім'ї.</p> <p>Умови і порядок укладення та припинення шлюбу. Підстави визнання шлюбу недійсним. Особисті та майнові права й обов'язки подружжя.</p> <p>Особисті та майнові права й обов'язки батьків і дітей.</p>	<p>Студент: <i>дає</i> визначення сім'ї, сімейного права; <i>називає</i> джерела сімейного права; <i>розкриває</i> умови й порядок укладення та припинення шлюбу; підстави визнання шлюбу недійсним; зміст особистих і майнових прав і обов'язків подружжя, батьків і дітей т <i>підкріплює прикладами</i>; <i>застосовує</i> знання з теми для аналізу правових ситуацій.</p>
---	---

Тема 17. Загальна характеристика житлового та земельного права

<p>Предмет та джерела житлового права.</p> <p>Право громадян на житло.</p> <p>Приватизація. Договір житлового найму.</p> <p>Предмет та джерела земельного права. Види земель в Україні. Форми та суб'єкти права власності на землю.</p> <p>Способи набуття та припинення права власності на землю.</p> <p>Користування землею: поняття, суб'єкти, види.</p>	<p>Студент:</p> <p><i>дає</i> визначення житлового права; земельного права і <i>називає</i> їх основні джерела;</p> <p><i>розкриває</i> зміст права громадян на житло;</p> <p><i>визначає</i> поняття «приватизація», «користування землею»;</p> <p><i>називає</i> види земель в Україні, форми та суб'єкти права власності на землю;</p> <p><i>пояснює</i> способи набуття та припинення права власності на житло й земельну ділянку та <i>підкріплює прикладами</i>.</p>
---	---

Тема 18. Трудове право

<p>Загальна характеристика трудового права.</p> <p>Трудовий договір: поняття, зміст, форма, строки.</p> <p>Підстави припинення трудового договору.</p> <p>Поняття й види робочого часу та часу відпочинку.</p> <p>Трудова дисципліна. Дисциплінарні стягнення: поняття, види та порядок їх накладення й зняття.</p> <p>Матеріальна відповідальність.</p>	<p>Студент:</p> <p><i>дає</i> визначення трудового права; трудового договору, трудової дисципліни;</p> <p><i>називає</i> основні інститути та джерела трудового права; види робочого часу та часу відпочинку; підстави припинення трудового договору; види дисциплінарних стягнень;</p> <p><i>характеризує</i> види та строки трудового договору;</p> <p><i>описує</i> порядок укладення трудового договору; порядок накладення й зняття дисциплінарних стягнень, особливості дисциплінарної та матеріальної відповідальності працівника;</p> <p><i>застосовує</i> знання з теми для аналізу правових ситуацій.</p>
--	--

4. Структура навчальної дисципліни
Тематичний план з курсу “ Основи правознавства”

№ п/п	Найменування тем і розділів	Кількість годин		
		Всього	Прак- тичні	Література
1	Вступ до предмета «Правознавство»	4	4	[1,4,5]
2	Загальна характеристика держави та державної влади	4	4	[1,2,3]
3	Державний лад	6	6	[9,7,1]
4	Особа, суспільство, держава	4	4	[1,5,8]
5	Поняття і загальна характеристика права	6	6	[10,11]
6	Поняття і структура системи права	4	4	[6,9]
7	Правовідносини	6	6	[10,11]
8	Правопорушення	4	4	[1,2,3]
9	Юридична відповідальність	6	6	[10,11]
	<i>Разом за розділом :</i>	44	44	[1,2,3]
1	Конституційне право	4	4	[6,11]
2	Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	4	4	[10,11]
3	Особливості організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні	6	6	[1,5,8]
4	Адміністративне право	6	6	[10,11]
5	Кримінальне право	4	4	[1,2,3]
6	Цивільне право	6	6	[1,5,8]
7	Сімейне право	6	6	[10,11]
8	Загальна характеристика житлового та земельного права	4	4	[1,5,8]
9	Трудове право	6	6	[1,5,8]
	<i>Разом за розділом :</i>	46	46	
	ВСЬОГО З КУРСУ	90	90	

Теми практичних занять

1 - й семестр (Залік)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність конституційних прав, свобод та обов'язків людини та громадянина.	4
2.	Характеристика права України	4
3.	Загальне вчення про державу та характеристика права України	6
4.	Поняття адміністративного правопорушення і адміністративна відповідальність.	4
5.	Органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.	6
6.	Поняття, джерела і завдання цивільного законодавства України.	4
7.	Зобов'язальне право. Правочин. Договір.	6
8.	Поняття, зміст, підстави виникнення правочинів, договорів,	4
9.	Поняття юридичної особи. Види юридичних осіб. Право власності.	6
10.	Спадкове право.	4
11.	Поняття, принципи та джерела трудового права.	4
12.	Трудові права громадян. Колективний договір.	6
13.	Робочий час. Час відпочинку.	4
14.	Матеріальна відповідальність працівника. Охорона праці.	6
15.	Право на відпустку.	6
16.	Кримінальна відповідальність та її підстави.	6
17.	Поняття злочину та його ознаки.	4
18.	Покарання за кримінальним правом. Співучасть у злочині.	6

6. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: практичні заняття, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; індивідуальні заняття; робота в Інтернеті.

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни «Основи правознавства»

використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- директорська контрольна робота;
- оцінювання виконання індивідуального завдання;
- залік.

Підсумковий бал (за 100 - бальної шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

1-й семестр (Залік)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Сума
Теми 1- 4 (модульна контр. роб., поточне оцінювання, тестовий контроль)	Комплексна контрольна робота Теми 1- 6	Середнє арифметичне по поточним оцінкам	
30%	40 %	30 %	100 %
Тиждень (8)	Тиждень (17)	Тиждень (18)	

8. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни
2. Опорний конспект лекцій з дисципліни
3. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу
4. Питання для поточного контролю.
5. Тестові завдання.
6. Презентації.
7. Пошукові роботи студентів.
8. Завдання для проведення модульного контролю, ДКР.

9. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. – Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141 (з наступними змінами).
2. Земельний Кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3- 4. – ст. 27 (з наступними змінами).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – ст. 446 (з наступними змінами).
4. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (з наступними змінами) // zakon.rada.gov.ua.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – ст. 1122 (з наступними змінами). 11
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – ст. 131 (з наступними змінами).
7. Сімейний Кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – ст. 135 (з наступними змінами).
8. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40- 44. – ст. 356 (з наступними змінами).
9. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – ст. 4 (з наступними змінами).
10. Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 3. – ст. 65 (з наступними змінами).
11. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 07 жовтня 2010 р. № 2591-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 9. – ст. 58 (з наступними змінами).

12. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – ст. 361 (з наступними змінами).
13. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – ст. 190 (з наступними змінами).
14. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – ст. 121 (з наступними змінами).
15. Закон України «Про оренду землі» від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV// Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 46-47. – ст. 280 (з наступними змінами).
16. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – ст. 385.
17. Земельне право України: Підручник / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 368 с.
18. Адміністративне право України // Підручник для юридичних вузів і факультетів / Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гаращук та ін.); За ред. Ю.П. Битяка. – Харків. – Право. - 2001.
19. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). — К.: Видавництво «Юридична думка», 2004.- 584 с.
20. Адміністративне право: Навч. пос. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 536 с.
21. Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М., Купін А.П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.

Додаткова

22. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. Станом на вересень 2011 р. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 320 с.
23. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., перероб. і допов. – Х.: Право, 2010. — 472 с.
24. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2007. – 412 с.
25. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Підручник. – 2-ге видання, допов. і перероб. – К.: Алерга; ЦУП, 2011. – 678 с.
26. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. / За ред. В.М. Коссака. – К: Істина, 2008. – 992 с.
27. Основи права України / За ред. проф. В.Л. Ортинського. – Видання друге, доп. і перероб. – Львів: Оріяна-Нова, 2005. – 368 с.
28. Погорілко В.Ф. Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник. – К.: Правова єдність, 2010. – 432 с.
29. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посіб. Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
30. Сімейне право України: Підручник / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. – К.: Юрінком Інтер, 2006. — 264 с.
31. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 520 с.
32. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юурид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 544 с.

33. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: у 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. і перероб. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре». – 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
34. Цивільне право: підручник: у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, Т. І. Бєгова та ін.; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького – Х. : Право. – 2011. – Т. 2. – 816 с.